

با توجه به بیت زیر، به ۳ سؤال بعدی پاسخ دهید.
«رخ گل را که عکس روی یار است
هوا مشاطه، آب آینه‌دار است»

۱ در این بیت، چه نوع «تشبیه بلیغی» دیده می‌شود؟

۲ واژه‌ی «مشاطه» کدامیک از طرفین تشبیه است؟

۳ «مشبه» را در اولین تشبیه موجود در بیت، مشخص کنید.

۴ پایه‌های آوایی را در دو مصراع زیر مقایسه کنید.
الف) بهشت اندر او بازیابی به آبان
ب) بهشت آن ستاند که طاعت برد

۵ ارکان اصلی تشبیهات را در بیت «بلبل بوستان حسن توام/ چون نیفتد سخن در افواهم» تعیین کنید.

۶ هجاهای کشیده را در هر مصراع بنویسید.
الف) ز هر گونه گردن برافراخته
ب) خور و خواب و آرام جوید همی

۷ مشبّه‌ه را در دو تشبیه زیر بیابید.
الف) یاد دارم که در ایّام پیشین که من و دوستی چون دو بادام‌مغز در پوستی صحبت داشتیم.
ب) عمل پادشاهان چون سفر دریاست، خطرناک و سودمند؛ یا گنج‌برگیری یا در طلسم‌بمیری.

۸ مفهوم مصراع دوم بیت «باران اشکم می‌دود، وز ابرم آتش می‌جهد/ با پختگان گو این سخن، سوزش نباشد خام را» با کدام بیت، هماهنگی بیشتری دارد؟
الف) هر که در آتش نرفت، بی‌خبر از سوز ماست
ب) عمری بدان امید که روزی رسم به کام
سودای خام پخته‌ام و نارسیده‌ام
سودای داند که چیست پختن سودای خام

۹ مفهوم بیت «وان که محتاج خلق شد، خوار است/ گر چه در علم بوعلی‌سیناست» با کدام بیت، هماهنگ‌تر است؟
الف) بر در حق جز خضوع و عجز استدعا مکن
ب) خواب راحت می‌کنم در سایهٔ بال‌هما
بندگی جز خاکساری نیست، استغنا مکن
تا ز استغنا کشیدم سر به زیر بال خویش

۱۰ جامی کدام آثار خود را به ترتیب، در تقلید از نظامی و عطار نوشته است؟

۱۱ نوع تشبیه عبارت «دانا چو طبله عطار است، خاموش و هنر نمای» با کدام بیت یکسان است؟
(الف) تو سرو جویباری، تو لاله بهاری / تو یار غمگسای، تو حور دلربایی
(ب) نگارش دهد گلبن جویبار / در آینه آب رخسارها
(ج) هرگز کسی نداد بدین‌سان نشان برف / گویی که لقمه‌ای است زمین در دهان برف

۱۲ در ابیات زیر نوع تشبیه (فشرده - گسترده) را مشخص کنید.
(الف) شب در تمام پنجره‌های پریده رنگ / مانند یک تصوّر مشکوک / پیوسته در تراکم و طغیان بود
(ب) ای مهتر، آفتاب چراغ آسمان است و تو چراغ زمینی، آفتاب چراغ دنیا است، تو چراغ دینی.

۱۳ در بیت:
چو دریای خون شد همه دشت و راغ جهان چون شب و تیغ‌ها چون چراغ

فردوسی

پایه‌های آوایی را مشخص کنید؛ سپس به تعداد آنها طراحی نموده و هر پایه را در خانه خود قرار دهید.

۱۴ دو پایه اصلی تشبیه را در شعر زیر مشخص کنید:
هرچه به گرد خویشتن می‌نگرم در این چمن آینه ضمیر من جز تو نمی‌دهد نشان

هوشنگ ابتهاج

۱۵ با توجه به بیت زیر:
«میان دو کس جنگ چون آتش است سخن چین بدبخت هیزم‌کش است»
(الف) «طرفین تشبیه» را در «مصراع اول» مشخص کنید.
(ب) «نوع تشبیه» موجود در «مصراع دوم» را بنویسید.

۱۶ تشبیه بلیغ را در بیت زیر بیابید و نوع آن را مشخص کنید و بگویید مشبه کدام است؟
دمادم شراب الم درکشند اگر تلخ بینند دم در کشند

۱۷ در بیت زیر، تشبیه را بیابید و تعیین کنید که کدام یک از پایه‌های تشبیه حذف شده است.
شب‌ی چون شب، روی شسته به قیر نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر
«فردوسی»

۱۸ در بیت زیر پایه‌های تشبیه را معین کنید.
گفتا برو چو خاک تحمّل کن ای فقیه یا هر چه خوانده‌ای همه در زیر خاک کن
«سعدی»

۱۹ وجه شبه مربوط به تشبیهات موجود در بیت زیر را بنویسید.
هم چو چنگم سر تسلیم و ارادت در پیش تو به هر ضرب که خواهی بزن و بنوازم

۲۰ هریک از واژه‌های مشخص شده، کدامیک از پایه‌های تشبیه هستند؟
در گلستان جهان چون غنچه‌های صبحدم با درون پر ز خون در حال لیخن‌دیم ما

۱ تشبیه بلیغ اسنادی (۰/۲۵)

۲ مشبّه به (۰/۲۵)

۳ رخ گل (۰/۲۵)

۴ الف) بِ هِش تَن / دَ رو با / ز یا بی / بِ آ بان
ب) بِ هِش تان / سِ تا نَد / کِ طا عَت / بِ رَد
تعداد پایه‌های آوایی برابر است اما مصراع الف، در پایه پایانی یک هجای کشیده بیشتر دارد.

۵ م (من): مشبّه / بلبل: مشبّه به / حسن: مشبّه / بوستان: مشبّه به

۶ الف) راخ

ب) رام

۷ الف) دو بادام‌غز

ب) سفر دریا

۸ الف

۹ ب

۱۰ تحفه الاحرار، نفحات الانس

۱۱ گزینه ج

۱۲ الف) گسترده (ص ۲۹) ب) فشرده (ص ۲۹)

چَ در یا	یِ خون شُد	هَ مِ دَش	تُ راغ
جَهان چُن	شَ بُ تی	غَ ها چُن	چَ راغ

۱۴ مشبه: ضمیر

مشبه به: آینه

۱۵ الف) مشبّه: جنگ (۰/۲۵)

ب) بلیغ اسنادی (یا بلیغ) (۰/۲۵)

۱۶ شراب الم- اضافی- الم

۱۷ مشبّه — شب

محذوف

مشبّه به — شبه

ادات — چون

وجه شبه —

۱۸ مشبه — فقیه

— تحمل کن

مشبه به — خاک

ادات تشبیه — چو

وجه شبه

۱۹ سر تسلیم و ارادت در پیش داشتن (یا تواضع و بندگی)

۲۰ غنچه‌های صبحدم = مشبّه به (۰/۲۵)، در حال لبخندیم = وجه شبّه (۰/۲۵)

